

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/156/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114206971
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2114206971.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Ľubica Bundzelová v právnej veci žalobcov: 1) Ing. D. D., nar. XX.X.XXXX, bytom Y. XX, P., 2) D. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, P., 3) Mgr. S. E., nar. XX.X.XXXX, bytom Nemecko, J. D. XE, R., žalobcovia 1) až 3) zastúpení: JUDr. Roman Cibulka, advokát, so sídlom Hlavná 13, Trnava, proti žalovaným: 1) C. C., nar. X.X.XXXX, bytom J. X, P., zastúpený: JUDr. Barbora Šruteková, advokátka, so sídlom Hlavná 44, Trnava, 2) FORTEZZA spol. s r.o., so sídlom Bučianska 6582/7, Trnava, IČO: 45 567 018, zastúpený: Advokátska kancelária SOPKO s.r.o., so sídlom Paulínska 7523/24, Trnava, IČO: 47 631 741, 3) Wüstenrot poisťovňa, a.s., so sídlom Karadžičova 17, Bratislava, IČO: 31 383 408, o zaplatenie nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 15. decembra 2015, č. k. 8C/55/2014-163, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti vo veci samej, vo výrokoch I., II. a III., ktorým bola uložená žalovaným 1), 2) a 3) povinnosť zaplatiť žalobcovi 1) 10.000 eur, žalobkyni 2) 8.000 eur a žalobkyni 3) 7.500 eur p o t v r d z u j e a v časti spôsobu plnenia m e n í tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v časti trov konania, vo výroku V., ktorým sa žalovaným 1), 2) a 3) ukladá zaplatiť žalobcom náhradu trov konania vo výške 100% p o t v r d z u j e a v časti spôsobu plnenia m e n í tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných.

III. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v časti povinnosti žalovaných 1), 2) a 3) zaplatiť súdny poplatok za návrh, vo výroku VI. m e n í tak, že žalovaní 1), 2) a 3) sú povinní zaplatiť súdny poplatok za návrh v sume 963 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, pričom plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných.

IV. Žalobcovia 1), 2) a 3) majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie žalovaným 1), 2) a 3) uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 1) nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 10.000 eur, žalobkyni 2) nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 8.000 eur a žalobkyni 3) nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 7.500 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania rozhodol tak, že žalovaným 1), 2) a 3) uložil spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1), 2) a 3) náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Súd rozsudok právne odôvodnil použitím § 11, § 13, § 415, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 438 ods. 1, § 440, § 441, § 442 ods. 1, § 442 ods. 1, § 444, § 853 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), ako aj § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len ZoPZP). Vecne rozsudok odôvodnil tým, že vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že MUDr. C. D., manželka žalobcu 1) a matka žalobkyň 2) a 3) zomrela dňa XX.X.XXXX pri dopravnej nehode. Motorové vozidlo riadil žalobca 1), vlastníkom a prevádzateľom vozidla bol žalovaný 2) a poistenie bolo uzavreté so žalovaným 3). Trestným rozkazom Okresného súdu Trnava č. k. 2T/55/2013-230 zo dňa 30.7.2013 (právoplatný 1.11.2013) bol žalovaný 1) uznaný vinným, že dňa 15.3.2012 asi o 12.55 hod. v Trnave sa po Sládkovičovej ulici pohyboval s motorovým vozidlom zn. Audi A8, EČ TT-061E, rýchlosťou minimálne 61,7 km/h, teda rýchlosťou vyššou ako bola povolená rýchlosť jazdy v obci, v dôsledku čoho oneskorene zareagoval na osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fabia EČ BA-755SK stojace v jeho jazdnom pruhu pred priechodom pre chodcov a s vozidlom Audi narazil do zadnej časti vozidla Škoda Fabia, ktoré bolo nárazom uvedené do pohybu a narazilo do ľavého boku chodkyne MUDr. C. D. a O. G., ktoré boli v dôsledku nárazu odhodnené a pri páde na vozovku utrpela MUDr. C. D. krvácanie do mozgových obalov vpravo, pomliaždenie mozgu v oboch čelových lalokoch a opuch mozgu, tieto zranenia mali za následok náhle zlyhanie srdca v dôsledku pľúcnej embólie a následnú smrť dňa XX.X.XXXX (druhá chodkyňa utrpela zranenia s dobou liečenia a pracovnej neschopnosti 7 dní), teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti, uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za to sa odsudzuje na trest odňatia slobody v trvaní 2 roky. Poškodení, okrem iného žalobca 1) bol so svojím nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie. Znaleckým posudkom č. 32/2012 MUDr. Alexandra Köröczka bolo zistené, že v súvislosti s dopravnou nehodou dňa 15. 3. 2012 utrpela MUDr. C. D. ťažké zranenia, krvácanie do mozgových obalov vpravo (subdurálne krvácanie), pomliaždenie mozgu v oboch čelových lalokoch, opuch mozgu. Znaleckým posudkom č. 28/2012, č. 65/2012 (MUDr. Očko, MUDr. Kuruc) bolo zistené, že bezprostrednou príčinou smrti MUDr. C. D. bolo náhle zlyhanie činnosti srdca v dôsledku pľúcnej embólie pri trombóze hlbokej žily ľavej dolnej končatiny, ako komplikácie prvotnej (základnej) príčiny smrti, poranení lebky a vnútrolebečných štruktúr, ktoré menovaná utrpela pri dopravnej nehode. V danom prípade išlo zo súdno-lekárskeho hľadiska o násilnú smrť, ktorá je v príčinnej súvislosti s poraneniami hlavy, ktoré MUDr. C. D. utrpela pri dopravnej nehode ako chodkyňa zrazená osobným autom dňa 15.3.2012 na Sládkovičovej ulici v Trnave. Znaleckým posudkom č. 6/2013 Ing. Miloša Kosíka bolo zistené, že technika jazdy vodiča C., ktorý so svojim vozidlom Audi sa pohyboval rýchlosťou 61,7 km/h, nebola správna, keď sa pohyboval vyššou rýchlosťou. Nereagoval na pribrzdovanie vozidiel Ford Fiesta, Škoda Fabia pred priechodom pre chodcov. Jeho reakciu vyhodnotil znalec ako oneskorenú, čo bolo aj príčinou nedodržania bezpečnej vzdialenosti za vozidlom Škoda Fábia. Aj z tohto dôvodu jeho technika jazdy nebola správna. Technika používania cestnej komunikácie oboma chodkyňami bola z technického hľadiska správna, vošli na vozovku a na priechod pre chodcov tak, že vodičom zastavených vozidiel Ford Fiesta a Škoda Fábia nevytvorili nebezpečenstvo resp. ich nedonútili brzdiť so spomalením vyšším ako je 50 % z hodnoty maximálne dosiahnuteľného na daných adhézných podmienkach. Obe chodkyne by zabránili zrážke s vozidlom Fábie, ak by sa v kritickom čase nenachádzali v kritickom mieste nehody, resp. v koridore pohybu tohto vozidla po zrážke s vozidlom Audi. Vodič C. by zabránil zrážke s vozidlom Fábia nižšou rýchlosťou priestorovo, ak by sa na začiatku svojej reakcie pohyboval s vozidlom Audi rýchlosťou do 51 km/h. V čase dopravnej nehody slnko svietilo na vodiča Audi od chrbta zľava, nemohlo ho teda oslniť. Na základe vykonanej analýzy dopravnej nehody možno konštatovať, že príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla Audi. Z evidenčnej karty vozidla zn. Audi A8 EČ TT061ET vyplýva, že vlastníkom ku dňu dopravnej nehody bol žalovaný 2). Dňa 13.1.2012 uzavrel žalovaný 2) so žalovaným 3) ako poisťovateľom povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. Audi A8 EČ TT061ET. Z výplatných pások za obdobie 1-12/2011 vyplýva, že MUDr. C. D. vyplatila mzdu žalobcovi 1) a žalobkyňi 2). Uplatnením postihu zo dňa 15.11.2013 žalovaný 3) si voči žalovanému 1) uplatnil sumu 2.137,93 eura, keď z uzavretej poisťovnej zmluvy vyplatili poškodeným z titulu poisťovnej udalosti poisťné plnenie vo výške 21.379,36 eura (náklady na zdravotnú starostlivosť poskytnutú poškodenej MUDr. C. D. vyplatené VŠZP a.s. vo výške 15.363,20 eura, náklady na zdravotnú starostlivosť poskytnutú poškodenej p. O. G. vyplatené VŠZP a.s. vo výške 1.145,64 eura, náklady spojené s liečením a pohrebné náklady poškodenej vyplatené Ing. D. D. vo výške 909,52 eura, skutočná škoda na motorovom vozidle Škoda Fábia vyplatená Allianz-Slovenská poisťovňa, a.s. vo výške 3.961 eur).

3. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v predmetnom prípade sú: existencia ujmy (spočívajúca v poškodení duševného zdravia žalobcov), porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcov), príčinná súvislosť medzi touto ujmom a protiprávnym konaním. Na základe zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že v dôsledku tejto dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 1) došlo k zásahu do osobnostného práva žalobcov tak, že bola narušená celistvosť ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. V danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 OZ, ktorého súčasťou je i rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmom, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny, takže primeraným zadosťučinením v danom prípade je i náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 OZ. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom, ide o najbližších príbuzných, manžela, deti, rodičov (porovnaj napr. rozsudok NS ČR zo dňa 28.02.2005 sp. zn. 30 Cdo 1678/2004, ako aj rozhodnutia NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009 a 1 Cdo 77/2009, 3 Cdo 228/2012). V danej veci v dôsledku tragickej smrti manželky žalobcu 1) a zároveň matky žalobkyň 2) a 3) následkom dopravnej nehody došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovanej manželky, čím je žalobca 1) do budúca ochudobnený o rodinný život a táto spočívajúca aj v citovej strate, keď žalobca 1) smrťou manželky stratil jej lásku a radosť s ňou prežívanú. Zároveň utrpel citovú ujmu spočívajúcu v neprijemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby. Žalobcovi 1) sa smrťou manželky zmenil celý život, pretože s manželkou žili v šťastnom a spokojnom manželstve, vychovali spoločne dve deti, manželka sa starala o domácnosť, žalobcu 1) zamestnávala. Žalobca 1) má zhoršený zdravotný stav, pravidelne chodí na hrob manželky, pri spomienku na ňu plače. Ťažko znáša útrapy života bez manželky. S manželkou mali plány na dôchodok, že si ho budú užívať v kľudnom prostredí, bez nejakých zásadných povinností, čo však nehoda prekazila. Zároveň žalobkyne 2) a 3) utrpeli tak ako žalobca 1) následkom dopravnej nehody stratu milovanej matky, čím sú do budúca ochudobnené o rodinný život a táto strata spočívajúca aj v citovej stránke, keď navždy stratili matku a pocit, že sú aj naďalej dieťaťom, ktorému je ich matka vždy na blízku a v prípade potreby nápomocná.

4. Žalovaný 1) svojim protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv žalobcov 1) až 3), a to do ich práva na súkromný a rodinný život. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu jeho osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je nepochybné, že ujmu, ktorá žalobcom vznikla, by na ich mieste každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú. Porušenie práva na súkromie treba odlišovať od prípadov neoprávnených zásahov do práva na česť, dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života je existencia závažnej ujmy, teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za značnú. V danom prípade došlo protiprávnym konaním žalovaného 1) k nezvratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti manželky žalobcu 1), keď tento prišiel o možnosť zachovávať s ňou sociálne a citové väzby, utrpel i citovú traumu. Citová, morálna a sociálna ujma žalobcu 1) bola v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného 1). Uvedené platí aj v prípade žalobkyň 2) a 3), keď možnosť zachovať s matkou sociálne a citové väzby bola narušená a utpená ich citová trauma bola v priamej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného 1). Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

5. Určenie výšky peňažnej náhrady v prípade splnenia podmienok § 13 ods. 2 OZ je predmetom voľnej úvahy súdu. Súd pri svojom rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 OZ, t. j. jednak zo závažnosti vzniknutej ujmy a jednak z okolností, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal u každého žalobcu predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia manželky žalobcu 1) a zároveň matky žalobkyň 2) a 3) pri dopravnej nehode a dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nich vyvolala. Súd zohľadnil aj to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin žalovaného 1). V konaní nebolo preukázané a žalovaní netvrdili, že by dopravnú nehodu spoluzavinila MUDr. C. D.. Súd dospel k záveru, že v danom prípade je primeranou výška nemajetkovej ujmy v sume 10.000 eur v prípade žalobcu 1), ktorá podľa názoru súdu zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti manželky žalobcu a dôsledky, ktoré táto strata u žalobcu vyvolala. Následkom protiprávneho konania žalovaného 1) došlo v danom prípade k nenávratnej deštrukcii možnosti rozvoja medziludských väzieb medzi žalobcom a jeho manželkou a tým k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv žalobcu, práva na jeho súkromie a rodinný život. Iba morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia nemôže odčiniť dopad protiprávneho konania žalovaného 1). V prípade žalobkyne 2) a žalobkyne 3) súd zohľadnil, že obe už boli v čase smrti ich matky dospelé a mali vlastné rodiny. Žalobkyňa 2) žila ku dňu smrti matky spolu s rodinou v domácnosti s matkou a zároveň u matky bola aj zamestnaná ako zubná laborantka. V čase smrti matky bola v štvrtom mesiaci tehotenstva. Žalobkyňa 3) v čase smrti matky spolu s rodinou žila v Nemecku. Obe žalobkyne mali k svojej matke vrúcny vzťah, obe matka podporovala nielen finančne ale im bola aj morálnou oporou. Žalobkyňa 3) bola s matkou v kontakte po odchode mimo územia Slovenska, pravidelne aj svoju matku navštevovala a jej matka s otcom chodievali k nej na návštevy. Pre žalobkyňu 2) je dôvodná suma 8.000 eur, keď na rozdiel od žalobkyne 3) žila s matkou v jednej domácnosti a matka jej bola aj zamestnávateľkou, po smrti matky prevzala na seba starostlivosť o otca aj celú domácnosť, ktorú predtým zabezpečovala matka. Žalobkyňa 3) súd priznal ako primeranú sumu 7.500 eur, pričom zohľadnil, že táto ku dňu smrti matky už nežila s matkou v spoločnej domácnosti a v súčasnosti ani nezabezpečuje domácnosť otca.

6. Pri riešení otázky, kto nesie zodpovednosť za zásah do osobných práv žalobcov podľa § 11 a nasl. OZ, resp. kto je pasívne legitimovaný, vzal súd do úvahy, že z hľadiska obsahu a účelu sú zodpovednostným vzťahom vzniknutým v dôsledku zásahu do osobnostných práv najbližšie zodpovednostné vzťahy, na ktoré dopadajú ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. V zodpovednostnom právnom vzťahu na jednej strane vystupuje ten, kto sa dopustil protiprávneho konania a na druhej strane ten, komu týmto protiprávnym konaním vznikla určitá ujma. Totožný je účel oboch inštitútov, zabezpečiť v čo najväčšej miere nahradenie vzniknutej škody. Žalovaný 1) ako vodič motorového vozidla síce nebol zamestnancom a teda toto nepoužil pri plnení pracovných povinností, ale mal ho od žalovaného 2) ako prevádzkovateľa vypožičané na súkromné účely. V dôsledku predmetnej dopravnej nehody došlo k vzniku škody, za ktorú nesie zodpovednosť žalovaný 1) v zmysle § 420 ods. 1 OZ titulom všeobecnej zodpovednosti za škodu. Predpokladmi zodpovednosti v zmysle § 420 ods. 1 OZ sú a) protiprávny úkon, v tomto prípade porušenie pravidiel cestnej premávky, vyplývajúci z trestného konania, b) spôsobenie škody, c) príčinná súvislosť medzi a) a b) a d) predpokladané zavinenie s možnosťou exkulpácie podľa § 420 ods. 3 OZ. Protiprávny úkon žalovaného 1), spočívajúci v porušení pravidiel cestnej premávky, vznik škody spočívajúci v poškodení zdravia s následným úmrtím MUDr. C. D., manželky žalobcu 1) a matky žalobkyň 2) a 3), príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného 1) a vznikom škody ako aj zavinenie žalovaného 1) bola dostatočne preukázaná.

7. Pasívna legitimácia žalovaného 2) ako prevádzkovateľa motorového vozidla zn. Audi A8, ktoré v čase dopravnej nehody použil žalovaný 1) na základe ústnej dohody so žalovaným 2) na súkromné účely je daná v zmysle § 427 OZ. Zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla za škodu, ktorá je upravená v ustanovení § 427, je nepochybne objektívnou zodpovednosťou; za škodu vyvolanú zvláštnou povahou prevádzky zásadne zodpovedá prevádzateľ motorového vozidla bez zreteľa na zavinenie. Vlastník, ktorý požičia motorové vozidlo inej fyzickej osobe, zostáva jeho prevádzkovateľom a v zásade tiež zodpovedným za škodu vyvolanú zvláštnou povahou prevádzky tohto motorového vozidla. V prípade spôsobenia nemajetkovej ujmy na osobnostných právach tak, ako v prípade škody (majetkovej) spôsobenej osobitnou prevádzkou zodpovedá prevádzkovateľ vozidla analogicky podľa § 853 OZ.

8. Pasívna legitímácia žalovaného 3), ktorý je poisťiteľom žalovaného 1) a žalovaného 2) (zodpovedných subjektov) a jeho povinnosť zaplatiť uvedenú náhradu škody spoločne a nerozdielne so žalovanými 1) a 2) vyplýva z § 15 ods. 1 z. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu a to vo výške (v rozsahu), v akom za škodu zodpovedá poistený škodca, pričom predpokladom vzniku povinnosti poisťiteľa plniť je preukázanie zodpovednosti poisteného za škodu, ktorá poškodenému vznikla. Z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, t. j. uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody, o. i. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona).

9. K námietkam žalovaného 3) o nedostatku pasívnej legitímácie v konaní súd uviedol, že pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone č. 381/2001 Z. z. Pojem škoda je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu zákona č. 381/2001 Z. z. (gramatický výklad), resp. vychádzajúci z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z.z. je aj ústavne konformný, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730 násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46.485,40 eura (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy poskytovaná z úrazového poistenia. Niet preto rozumného dôvodu, prečo by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho pri dopravnej nehode ako zamestnanca mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by tomu tak nemalo byť. Pri výklade pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (pozri napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

10. Je takmer nemožné vyčíslieť hodnotu straty ľudského života v peňažnej forme, preto jedinou možnosťou je v rámci voľnej úvahy súdu a v rámci zohľadnení všetkých rozhodujúcich skutkových

okolností, dospieť k primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy. Rozhodujúcim dôkazným prostriedkom bol žalobný návrh a vylučenie žalobcov. Pokiaľ účastníci konania poukazovali na rozhodovacie prax súdov v obdobných prípadoch, ktorými podporili svoju argumentáciu, súd má za potrebné zdôrazniť, že skutkové okolnosti každého jedného prípadu sa líšia. Čo sa týka otázky primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a rozhodovacej praxe súdov, súd príkladom poukazuje napr. na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012, v ktorom dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur, a to z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody. Preto aj v kontexte takéhoto rozhodnutia nemožno považovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výškach priznaných žalobcom po úmrtí manželky a matky za neprimerané. Ďalej súd poukazuje na zákonnú úpravu ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení ku dňu 10.4.2012 na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia; 1) náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť. 2) Ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Ak bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy v roku 2012 v zmysle Nariadenie vlády č. 343/2011 Z.z., pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou bola určená vo výške 327,20 eur mesačne (50 x 327,20 = 16.360 eur).

11. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24. októbra 2013 (C-22/12) vo veci Haasová, pod pojmom ujma na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor na základe týchto svojich úvah dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradíť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy, musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Súd preto neuznal právnu argumentáciu žalovaného 3), že nie je pasívne legitimovaný v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

12. Ustanovenie § 511 ods. 1 OZ upravuje tzv. pasívnu solidaritu, ktorá je vyjadrená termínom „spoločne a nerozdielne“. Je charakterizovaná viacerými subjektami na dlžníckej strane a ich povinnosťou splniť dlho tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Jej funkcia spočíva vo väčšom zabezpečení pohľadávky veriteľa a uľahčení jej uplatnenia. V zmysle ods. 1 však treba zdôrazniť, že solidarita môže byť založená jednak právnym predpisom, pričom v takomto prípade pasívna solidarita je upravená výslovne a vyplýva zo znenia toho ktorého ustanovenia právnej normy. Solidarita môže byť ďalej založená rozhodnutím súdu, dohodou účastníkov alebo povahou plnenia.

13. Nárok žalobcov na zaplatenie nemajetkovej ujmy nebol premlčaný. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 OZ viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. V prejednávanej veci bolo preukázané, že zásah do práv žalobcov nastal momentom smrti MUDr. C. D. (XX.X.XXXX); následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobcov stále pretrvávajú. Žalobcovia mohli svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 11.4.2012. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 11.4.2015. Žalobcovia podali žalobu na súde dňa 13.3.2014 v časti sumy 6.000 eur pre každého z nich a následne na pojednávaní dňa 13.1.2015 rozšírili svoj nárok každý o 4.000 eur (spolu 10.000 eur), teda ešte pred uplynutím premlčacej doby.

Súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 194/2011 zo dňa 27.11.2012, v ktorom dovolací súd uzatvára, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Dovolací súd napokon poznamenáva, že obdobné závery zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí z 25.9.2008 sp. zn. 5 Cdo 278/2007.

14. Súd vec prejednal v intenciách tvrdení uvádzanými žalobcami, ktorými odôvodňovali žalobu. Súd upustil od vykonania ďalšieho dokazovania navrhovaného žalovaným 1) a nevypočul manžela žalobkyne 2). Takto vykonané dokazovanie súd považoval za nehospodárne a nedôvodné. Vykonaným dokazovaním považoval skutkový stav za dostatočne preukázaný na rozhodnutie vo veci samej a zároveň existencia ďalších dôkazov v konaní nevyšla najavo.

15. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP) v spojení s § 151 ods. 7 OSP a žalobcom priznal plnú náhradu trov konania, pretože rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Žalobcovia si náhradu trov konania uplatnili, avšak povinnosť túto vyčísliť, keďže ide o náhradu trov právneho zastúpenia má ich právny zástupca do 3 dní od vyhlásenia rozhodnutia.

16. Súd zaviazal žalovaných 1), 2) a 3) spoločne a nerozdielne na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 1.530 eur (600 eur + 480 eur + 450 eur). Vychádzal z úspechu žalobcu 1) v konaní 100 %, pričom žalovaní 1) až 3) boli v konaní neúspešní 100 %, preto súd vyčíslil sumu 600 eur ako 100 % súdneho poplatku (6 % z 10 000 eur predmet konania žalobcu 1). Žalobkyňa 2) bola v konaní úspešná 80 %, žalovaní 1) až 3) boli neúspešní 80 %, preto súd vyčíslil súdny poplatok vo výške 480 eur ako 80 % zo sumy 600 eur. Žalobkyňa 3) bola v konaní úspešná 75 %, žalovaní 1) až 3) boli neúspešní 75 %, preto súd vyčíslil súdny poplatok vo výške 450 eur ako 75 % zo sumy 600 eur.

17. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 1) prostredníctvom právnej zástupkyne. V odvolaní uviedol, že s rozsudkom nesúhlasí, považuje ho za vecne nesprávny a žalobcovia nepreukázali dôvodnosť výšky svojho nároku. Tá nebola riadne ustálená, súd síce konštatuje, akým spôsobom odvodzoval výšku prisúdenej nemajetkovej ujmy, avšak bolo povinnosťou žalobcov preukázať dôvodnosť ako aj výšku svojho nároku a tak sa nestalo, t.j. neunesli dôkazné bremeno. Nemajetková ujma mala byť likvidovaná z povinného zmluvné poistenia a preto mohla byť, pokiaľ by bol nárok žalobcov preukázaný za dôvodný a to najmä aj čo do výšky, žalobcom vyplatená žalovaným 3). Žalovaný 1) úprimne oľutoval a ľutuje následky dopravnej nehody, v dôsledku ktorej bol odsúdený v trestnom konaní vedenom pred Okresným súdom Trnava č. k. 2 T 55/2013 pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, avšak žalobcami žalovanú nemajetkovú ujmu aj naďalej považuje za neopodstatnenú, čo do žalovanej výšky za neodôvodnenú a napokon neprimeranú nedbanlivostnému previneniu sa žalovaného 1), ktorý bol za svoje konanie už postihnutý. Žalovaný 1) je nemajetný, nemá žiaden príjem a teda voči nemu je rozhodnutie nevykonateľné, čo na súde aj namietal a s čím sa súd nevyporiadal. S poukazom na vyššie uvedené žalovaný 1) navrhol, aby dovolací súd na základe § 205 ods. 2 písm. a), d) a f) OSP rozsudok v celom rozsahu zrušil a podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, alternatívne aby uvedený rozsudok zmenil v častiach ukladajúcich povinnosti žalovanému 1) podľa § 220 OSP tak, že návrh voči žalovanému 1) zamietne. Žalovaný 1) si uplatnil náhradu trov prvostupňového ako aj trov odvolacieho konania, ktoré vyčíslil.

18. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný 2) prostredníctvom právneho zástupcu, podľa § 205 ods. 2 písm. b) a f) OSP z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Žalovaný 2) navrhol, aby dovolací súd rozsudok v napadnutej časti v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alebo aby rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne, a aby žalovanému 2) bol priznaný nárok na náhradu trov konania.

19. Žalovaný 2) odvolanie odôvodnil tým, že súd rozsudok vo vzťahu k zodpovednosti žalovaného 2) odôvodnil len jediným odsekom na strane č. 18 rozsudku, a to analógiou ustanovenia § 11 a nasl. OZ a § 427 OZ, za použitia § 853 ods. 1 OZ. Žalovaný 2) bol v čase dopravnej nehody vlastníkom motorového vozidla, ktoré bolo na základe zmluvy o výpožičke dané do dočasného bezodplatného užívania žalovanému 1), ktorý spôsobil dopravnú nehodu s tragickým následkom. Žalovaný 1) nebol zamestnancom, splnomocnencom ani inou osobou, ktorú by žalovaný 2) použil na plnenie svojich úloh.

Žalovaný 2) počas celého konania poukazoval na nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie v konaní. Svoju argumentáciu podporil rozsiahlou konštantnou judikatúrou, najmä rozhodnutiami Najvyššieho súdu ČR 30Cdo 1051/2005, Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009, Krajského súdu Banská Bystrica sp.zn. 17Co/296/2011, Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 15Co/171/2012 či Krajského súdu Trenčín, sp. zn. 6Co/11/2012. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že je vylúčená analógia medzi ustanoveniami Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti (§ 11 a nasl. OZ) s ustanoveniami Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu (či už § 420 alebo § 427 OZ). Neprípustnosť analógie je podľa tejto judikatúry odôvodnená najmä tým, že § 13 OZ vymedzuje osobitným spôsobom zodpovednostný subjekt za zásah do osobnostných práv, ktorým je výlučne pôvodca zásahu. Pri zodpovednosti za zásah do osobnostných práv je potrebná bezprostredná väzba medzi osobou oprávnenou a osobou povinnou, a teda nositeľom hmotnoprávnej povinnosti je len tá osoba, ktorá zásah do osobnostných práv spôsobila. Analógia s ustanovením § 427 OZ je vylúčená tiež z dôvodu, že prevádzkovateľ motorového vozidla v čase nehody vozidlo neriadil, a teda nemohol byť pôvodcom zásahu. Nárok podľa § 13 OZ logicky a systematicky nespadá pod úpravu náhrady škody a spadá pod právne prostriedky na ochranu práv na ochranu osobnosti. V tomto prípade právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje peňažnú satisfakciu, nie náhradu škody. Žalovaný nárok je osobitným nárokom podľa § 11 a nasledujúcich ustanovení OZ, pričom za zásah do osobnostných sfér jednoznačne zodpovedá žalovaný 1) ako vodič vozidla, ktorým bola spôsobená ujma. V tejto súvislosti súdy zhodne poznamenávajú, že nepovažujú za opodstatnenú argumentáciu, že subjektom, ktorý je zodpovedný za zásah do osobnostných práv žalobcov je prevádzkovateľ vozidla podľa § 427 OZ. Na vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostného práva žalobcov by žalovaný 2) musel svojím konaním porušiť § 11 a nasl. OZ. Občiansky zákonník nepripúšťa prenesenie zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostného práva z pôvodcu zásahu, teda žalovaného 1) na inú osobu, žalovaného 2) a to z dôvodu, že by takéto rozhodnutie zabezpečilo lepšie uspokojenie pohľadávky žalobcov.

20. Z § 853 ods. 1 OZ je zrejmé, že analógia legis (a nadväzne aj analógia iuris) je vylúčená, nakoľko táto sa použije len v prípade, ak určitý vzťah nie je upravený Občianskym zákonníkom ani iným zákonom. Z § 11 a nasl. OZ je možné vyvodiť, že Občiansky zákonník osobitným spôsobom upravuje právne vzťahy týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy vo veciach ochrany osobnosti, ako aj vymedzuje povinný (zodpovedný) subjekt za zásah do práva na ochranu osobnosti (osoba, ktorá spôsobila neoprávnený zásah, pôvodca zásahu) a teda nie je splnená základná podmienka použitia analógie, že určitý právny vzťah zákonom upravený nie je. Neobstojí ani argumentácia súdu v použití analógie iuris, nakoľko nejde o situáciu, kedy by nebolo normy upravujúcej určité právne vzťahy. Žalovaný 2) za neoprávnený zásah nemôže zodpovedať pre absenciu neoprávneného zásahu na strane žalovaného 2) tak, ako to stanovuje § 13 ods. 1 OZ, ako aj pre nedostatok kauzálneho nexu. Žalovaný 2) sa nedopustil žiadneho neoprávneného (protiprávneho) zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov a zo žiadneho jeho konania alebo nekonania nemožno vyvodiť akúkoľvek príčinnú súvislosť s nemajetkovou ujmov žalobcov.

21. Súd je povinný v odôvodnení rozsudku podrobným a preskúmateľným spôsobom rozviesť, akými úvahami a myšlienkovými postupmi sa pri rozhodovaní. Rozhodnutie súdu musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí súd dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, holi pre širšiu verejnosť prijateľné, racionálne a presvedčivé (nálezy Ústavného súdu SR I. ÚS 243/07, I.ÚS 154/05, III.ÚS 13/2012). Žalovaný 2) zastáva názor, že rozsudok súdu prvého stupňa tieto atribúty nespĺňa a považuje ho za svojvoľný, arbitrárny a odkláňajúci sa od ustálenej rozhodovacej praxe súdov.

22. Žalovaný 2) nesúhlasí ani s výrokom rozsudku o nároku na náhradu trov konania, keďže je zrejmé, že vo vzťahu k žalobcovi 2) bol žalovaný 2) úspešný v rozsahu 20% a vo vzťahu k žalobcovi 3) bo úspešný v rozsahu 25%. Po zohľadnení miery úspechu v konaní by tak žalobcovi 2) prináležala náhrada trov konania v rozsahu 60% a žalobcovi 3) by prináležala náhrada trov konania v rozsahu 50%. Prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku jedinou vetou uviedol, že o priznaní plnej náhrady trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 OSP v spojení s § 151 ods. 7 OSP a teda voľnou úvahou súdu. Prvostupňový súd však opätovne rozhodol v tomto prípade dokonca bez akékoľvek odôvodnenia. z ktorého by bola zrejmé, v čom vlastne spočívala úvaha súdu pri prijatí takého záveru a akým myšlienkovým spôsobom sa súd uberal pri rozhodovaní o náhrade trov konania, čo robí rozsudok nepresvedčivým a nepreskúmateľným.

23. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie aj žalovaný 3), podľa § 205 ods. 2 písm. a) OSP, v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) OSP z dôvodu, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b) OSP), súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d) OSP) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP).

24. Odvolanie žalovaný 3) odôvodnil tým, že nie je v spore pasívne legitimovaný, keďže náhrada nemajetkovej ujmy nie je v slovenskom vnútroštátnom práve krytá v rámci povinného zmluvného poistenia a podľa platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 OZ. Súd sa nestotožnil s námietkou nedostatku vecnej pasívnej legitimácie žalovaného 3) a uviedol, že táto je daná § 823 OZ v spojení s § 15 ods. 1 a § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný 3) sa s názorom súdu o zodpovednosti žalovaného 3) za vznik nemajetkovej ujmy nestotožňuje vzhľadom na všeobecne akceptovanú judikatúru a rozhodnutia súdov vyšších stupňov. Názor súdu prvého stupňa je neprijateľný. Ustanovenie § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. vymedzuje, aké nároky nahrádza poškodenému za poisteného poisťovateľa. Tieto nároky sú uvedené explicitne, pričom nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je zahrnutý vo vymedzení poisťných nárokov. Z toho dôvodu napríklad Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 15.5.2013, sp. zn. 15Co/171/2012 rozhodol, že poisťovňa nie je vo veci pasívne legitimovaná, pretože je potrebné odlišovať nárok podľa § 13 OZ od náhrady škody, pričom krajský súd poukázal na znenie § 16 OZ. Na podporu svojich záverov poukázal krajský súd na závery uznesenia Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 8/06 zo 16.3.2006, nález Ústavného súdu ČR z 1.3.2000 sp. zn. II. ÚS 517/99, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/1409/2001 z 24.4.2003.

25. Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je svojim charakterom špecifické tým, že za škodcu sú poisťovateľom hradené iba zákonom vymedzené nároky poškodených, resp. tretích osôb, ktoré poskytli plnenie v dôsledku poisťnej udalosti a nie akékoľvek nároky, ktoré môžu byť z titulu poisťnej udalosti voči poistenému, škodcovi uplatnené zo strany iných osôb. Nárok na nemajetkovú ujmu vyplývajúci zo zásahu do práva na ochranu osobnosti v zmysle § 11 OZ nemožno subsumovať pod žiadny z nárokov vymedzených v § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. Je dôležité zobrať na zreteľ, že takýto nárok nie je ani nárokom na náhradu škody a z toho vyplývajúcu nemajetkovú ujmu v zmysle § 420 a nasl. OZ, ale úplne osobitým nárokom, ktorý je odlišný od spôsobenej škody aj v zmysle § 16 OZ, takže tieto osoby nemajú status poškodeného ako to predpokladá § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. V tejto súvislosti poukazuje žalovaný 3) na korešpondujúce uznesenie NS SR, sp. zn. 4Cdo 168/2009 z 20.4.2011.

26. Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v § 2, v ktorom vymedzuje pojmy pre účely tohto zákona, pojem škoda osobitne nedefinuje a definíciu nepodáva ani Občiansky zákonník (čo treba rozumieť pod pojmom škoda nevysvetľuje ani teraz platná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel). V Občianskom zákonníku sa však nachádza právna úprava spôsobu a rozsahu náhrady (§ 442 a nasl. OZ), ktorá okrem iného vymedzuje, čo sa pri škode na zdraví a usmrtení odškodňuje. Pokiaľ ide o nároky nemajetkovej povahy, pri škode na zdraví sa odškodňuje bolesť poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ). Pri strate života sa výživou oprávneným osobám priznáva pozostalostná úrazová renta (§ 448 OZ) a uhrádzajú sa náklady spojené s pohrebom, prípadne s liečením (§ 449 ods. 1 a 2 OZ). Keďže zákon č. 381/2001 Z.z. pojem škody nevymedzuje osobitným spôsobom a nemá ani špeciálne ustanovenie, čo sa odškodňuje, niet dôvodu takto vymedzenú škodu v Občianskom zákonníku nestotožniť so škodou vyjadreniu v § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. Chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Odlišnosť nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ od škody podľa § 420 a nasl. OZ potvrdzuje tiež § 16 OZ, podľa ktorého kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Podľa súčasnej platnej právnej úpravy možno teda nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a nasl. OZ.

27. Podľa názoru žalovaného 3) na vyššie uvedených záveroch nič nemení ani rozsudok Súdneho dvora z 24.10.2013 vo veci C-22/12 Katarína Haasová proti Rastislavovi Petrikovi a Blanke Holingovej, podľa ktorého článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS, článok 1 ods. f a 2 druhej smernice Rady d4/5/EHS a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Žalovaný 3) poukazuje v prvom rade na skutočnosť, že smernice nie sú priamo právne záväzné a je potrebná ich implementácia do vnútroštátneho práva. Navyše samotný rozsudok Súdneho dvora uvádza, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Slovenská vnútroštátna úprava však také ustanovenie, ktoré by priznávalo náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody v dôsledku zásahu do ich osobnostných práv z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel nezaviedla. V prípade inštitútu zodpovednosti za škodu a inštitútu zodpovednosti za zásah do osobnostných práv ide v slovenskom vnútroštátnom práve o dva samostatné a rozdielne režimy občianskoprávnej zodpovednosti. Zodpovednosť za zásah do osobnostných práv je konštruovaná podstatne odlišným spôsobom než zodpovednosť za škodu. Zo znenia § 16 OZ vyplýva, že slovenská právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobností a právom na náhradu škody. Keďže ide o dve samostatné práva s rôznym predmetom a režimom ochrany, z toho dôvodu podľa platnej slovenskej právnej úpravy možno náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv uplatňovať len mimo rámca inštitútu zodpovednosti za škodu. Podstatou poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je to, že prevádzkovateľ motorového vozidla zmluvne prevedie svoju zodpovednosť za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla na poisťovateľa. Účelom tohto poistenia však nie je zmluvne previesť zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby. Skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovedností za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla potvrdzuje aj Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky zo 4.3.2014 č. II. ÚS 1226/13, ktoré bolo vydané po rozhodnutí Súdneho dvora z 24.10.2013 vo veci C-22/12 Katarína Haasová. Ústavný súd Českej republiky v uznesení II. ÚS 1226/13 zo 4.3.2014 vyslovil, že, keď súdy nižšieho stupňa rozhodli, že žalobou uplatnený nárok na poistné plnenie vyplývajúce z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla spočívajúce v náhrade nemajetkovej ujmy za porušenie osobnostných práv podľa § 11 a 13 OZ nespadá do žiadnej kategórie nárokov vymenovaných v § 6 ods. 2 zákona č. 168/1999 Sb. zákona o poistení zodpovednosti z prevádzky vozidla, ktoré je totožné ako § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., nedošlo k svojoľnej interpretácii právnych noriem a v prípade vyššie uvedeného názoru nejde o nesprávnu aplikáciu či interpretáciu práva. Ústavný súd Českej republiky ďalej uviedol, že takýto právny názor bol už Ústavným súdom ako ústavne konformný aprobevaný a to uznesením sp.zn. III. ÚS 8/06 zo 16.3.2006.

28. Žalovaný 3) nesúhlasí ani s potrebou extenzívneho výkladu pojmu škoda, a to tak, že má zahŕňať aj nemajetkovú ujmu. Nemožnosť tohto výkladu je daná jednak pojmovou odlišnosťou škody a nemajetkovej ujmy, ako už bola popísaná vyššie, a jednak samotným textovým znením zákona č. 381/2001 Z.z. Zákon v ustanovení § 4 ods. 2 taxatívne, jasne a zrozumiteľne vymenúva nároky, ktoré sú kryté povinným zmluvným poistením. Čo treba rozumieť pod pojmom škoda, resp. škoda na zdraví ďalej upravuje Občiansky zákonník. V tomto kontexte možno vyvodiť záver, že interpretáciou daného ustanovenia (gramatickou, logickou, systematickou), s poukazom na dôvodovú správu k zákonu, je zrejmé, čo je predmetom plnenia z povinného zmluvného poistenia. Potreba extenzívneho, resp. reštriktívneho výkladu je vo všeobecnosti daná len vtedy, ak si to vyžaduje textové znenie zákona. Nemožno ho pripustiť v prípade, ak je výklad normy významovo identický s interpretovaným textom, teda ak je možné dosiahnuť doslovný výklad. Príkladom možnosti vykladať zákon č. 381/2001 Z. z. extenzívne, je §11 ods. 12 (platný do 31.3.2015), ktorý zakazoval duplicitu povinného zmluvného poistenia tak, že nemožno uzatvoriť poistnú zmluvu na to isté obdobie u iného poisťovateľa. Zákonodarca svojou nedôslednosťou spôsobil, že pri striktnom formalistickom výklade by bolo možné uzatvoriť poistnú zmluvu aj u iného poisťovateľa pri splnení podmienky, že si zmluvou určia odlišný začiatok poistenia, nakoľko od neho sa odvíja aj ohraničenie poistného obdobia (t.j. časový úsek, za ktorý sa platí bežné poistné). Nakoľko bol zámer zákonodarcu vyplývajúci z dôvodovej správy zabrániť duplicitnému poisteniu toho istého vozidla, je potrebné vykladať predmetné ustanovenie extenzívne tak, že čo i len na

totožný časový úsek (to isté poistné obdobie) nie je možné uzatvoriť viac poistných zmlúv, bez ohľadu na dátum začiatku a konca toho ktorého poistného obdobia.

29. Extenzívny výklad, tak ako ho poňal prvostupňový súd, nie je prípustný ani z dôvodov, že pokiaľ nebude náhrada nemajetkovej ujmy krytá povinným zmluvným poistením, zodpovedné subjekty by táto situácia mohla viesť k ich finančnému bankrotu, a naopak pre pozostalých by to znamenalo nevymožiteľnosť ich nárokov. Dovoľme si tvrdiť, že tento argument súdu môže byť nanajvýš podkladom pre úvahy de lege ferenda. Skutočnosť, že podľa súčasnej právnej úpravy nemajú pozostalí nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia, svedčí aj pripravovaná novela zákona č. 381/2001 Z.z. (návrh poslancov T., C. a I. pod č. 874). Úvaha súdu o tom, že náhrada nemajetkovej ujmy požadovaná od zodpovedného subjektu nemá byť pre neho z finančného hľadiska likvidačná, by mala smerovať aj k zohľadneniu jeho finančných pomerov resp. možností. Ani skutočnosť, že poškodený má priamy nárok voči poisťovateľovi, neznamená, že je možné priznať nárok na nemajetkovú ujmu v akejkoľvek výške. Poisťovateľ totiž hradí nároky za poisteného, a teda je nevyhnutné zohľadniť skutočnosť, či majetkové pomery poisteného pripúšťajú uhradiť nárok v priznanej výške. Nepostačí samotná skutočnosť, že poisťovateľ v rámci svojej likvidity je schopný uhradiť aj neprimerane vysokú nemajetkovú ujmu, práve naopak, rozhodujúce sú finančné pomery škodcu.

30. Súd postupoval pri určení výšky súdneho poplatku podľa položky 1 písm. a) časti I sadzobníka súdnych poplatkov. Podľa položky 7b písm. b) časti I sadzobníka súdnych poplatkov je poplatok z návrhu na začatie konania na ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy 66 eur a 3% z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy. Z vyššie citovaného ustanovenia je zrejmé, že zákon nepredpokladá použitie rovnakej sadzby poplatku pri všetkých konaniach, ktorých premetom je peňažné plnenie. Výslovne ustanovuje osobitnú sadzbu pre poplatky spojené s konaním na ochranu osobnosti, preto pri určovaní výšky poplatku v konaniach na ochranu osobnosti nie je možné použiť položku 1 písm. a) časti I sadzobníka súdnych poplatkov, ale je potrebné postupovať podľa položky 7b. Napadnutým rozhodnutím bola teda povinnosť žalovaných zaplatiť poplatok za návrh uložená nesprávne. Súd mal pri vyrubení súdneho poplatku za žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy postupovať v zmysle položky 7b písm. b).

31. Vychádzajúc zo všetkých v tomto odvolaní uvedených skutočností žalovaný 3) navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu voči žalovanému 3) zamietne a zaviazže žalobcov 1) až 3) nahradiť žalovanému 3) trovy konania.

32. K odvolaniam žalovaných 1), 2) a 3) sa vyjadrili žalobcovia 1), 2) a 3). Vo vyjadrení uviedli, že medzičasom sa rozhodovanie našich súdov ešte vo väčšej miere priklonilo k eurokonformnému výkladu tých zákonných ustanovení našich vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré súvisia s posúdením otázky zodpovednosti žalovaného 3) uhradiť žalobcom zo zmluvného poistenia žalovaného 1) a 2) nároky na odškodnenie tzv. nemajetkovej ujmy a tým sa potvrdila správnosť záverov okresného súdu uvedená v odôvodnení rozsudku. Žalobcovia ani jedno z podaných odvolaní nepovažujú za dôvodné a s poukazom na podrobné a správne zdôvodnenie napadnutého rozsudku navrhujú, aby odvolací súd s poukazom na § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a priznal žalobcom náhradu trov odvolacieho konania.

33. Argumentácia žalovaného 1) v odvolaní si nezaslúži komentár a to s ohľadom na jej nekvalifikovanosť a zmätornosť. Súd si osvojil právnu argumentáciu žalobcov týkajúcu sa zodpovednosti žalovaného 2) ako prevádzkovateľa motorového vozidla v zmysle § 427 ods. 1 OZ za následky dopravnej nehody, ktorú zavinil žalovaný 1) vozidlom žalovaného 2). Súdna judikatúra (nielen česká) zaujala jednotný právny názor, v zmysle ktorého neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogické použitie § 427 a nasl. OZ pri určení zodpovednosti prevádzkovateľa za zásah do osobnostných práv vyvolaných zvláštnou prevádzkou dopravných prostriedkov. V posúdení zodpovednosti žalovaného 2) tak nie je podstatné, či prevádzkovateľ vozidla bol, alebo nebol fyzickým pôvodcom predmetného zásahu. Pokiaľ žalovaný 3) poukazuje na judikatúru českého a slovenského najvyššieho súdu, treba konštatovať, že spomínané rozhodnutia sú už dávno prekonané. Navyiac rozhodnutie českého Najvyššieho súdu 30Cdo/1051/2005, ktoré žalovaný 2) vo svojom odvolaní spomína, sa vôbec nedotýka posudzovania otázky zodpovednosti prevádzkovateľa motorového vozidla za vznik nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou tohto vozidla, ale rieši otázku celkom inú (otázku zodpovednosti poisťovne vyplývajúcej jej zo zmluvného poistenia nahradiť poškodenému jeho nároky v súvislosti vo vznikom nemajetkovej ujmy) a z rozhodnutia Najvyššieho Súdu SR 4Cdo/168/2009

(vydaným tiež ešte pred rozhodnutím ESD) nie je tiež možné vyvodiť ten záver, ktorý z neho vyvodzuje žalovaný 2), teda nemožnosť použiť analógiu v zmysle § 853 v spojitosti s § 427 vo vzťahu k zodpovednosti prevádzkovateľa za vznik nemajetkovej ujmy. Aj NS SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 26.9.2013, sp. zn. 3Cdo 228/2012 pripustil, že pokiaľ je namieste analogické použitie ustanovenia § 420 ods. 2 OZ pri určení, či zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činností, ktorými bola poverená touto právnickou osobou, je rovnako na mieste analogické použitie ustanovenia § 427 ods. 2 OZ pri určení subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv, ktorý bol spôsobený prevádzkou dopravných prostriedkov (viď str. 10 uvedeného rozsudku).

34. Vo vzťahu k odvolaniu žalovaného 3) žalobcovia uviedli, že žalovaný 3) opakovane uvádza, že nie je vo veci pasívne legitimovaný, keďže náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keďže pojem „škoda“ vraj nie je možné stotožňovať s pojmom nemajetková ujma. Nesúhlasí s extenzívnym výkladom pojmu škoda tak, že by tento pojem zahŕňal aj nemajetkovú ujmu. Odvoláva sa pritom na rozhodnutia Ústavného súdu ČR, Najvyššieho súdu ČR a Najvyššieho súdu SR. Rozsudky uvedených súdnych autorít, na ktoré sa žalovaný 3) vo svojom odvolaní odvoláva, sú všetko staršieho dáta (roky 2000 až 2006), okrem rozhodnutia ÚS ČR zo dňa 4.3.2014, sp. zn. II. ÚS 1226/13 a v súčasnej dobe sú už judikatúrou prekonané. Pokiaľ ide o uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 1226/13 zo dňa 4.3.2014, tak toto primárne vôbec nerieši otázku, či náhrada nemajetkovej ujmy spadá, alebo nespadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ako to žalovaný 3) vo svojom odvolaní skreslene interpretuje. V tomto rozhodnutí ÚS ČR posudzoval otázku, či je sťažnosť, ktorou sa sťažovateľ domáhal zrušenia v záhlaví uvedených súdnych rozhodnutí v dôsledku údajného porušenia jeho ústavných práv (čl. 36 a nasl. Listiny základných práv a slobôd) dôvodná, alebo nie. Sťažnosť sťažovateľa bola zamietnutá v dôsledku toho, že ÚS ČR z dôvodov uvedených v spomínanom rozhodnutí nezistil, že by došlo k porušeniu čl. 36 a nasl. Listiny základných práv a slobôd, keď skonštatoval, že namietané rozhodnutia nie je možné označiť za arbitrárne, nadmieru formalistické či zakladajúce extrémny rozpor medzi skutkovými zisteniami a z nich vyvedenými právnymi závermi. V podstate rovnaké závery, ale z úplne opačnej pozície (sťažovateľom v predmetnej veci bola KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. namietajúca porušenie jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, ku ktorému porušenie vraj došlo rozsudkom Krajského súdu Nitra v konaní sp. zn. 8Co/470/2014 zo dňa 28.5.2015, ktorým rozsudkom bol k potvrdený rozsudok Okresného súdu Topoľčany, ktorým bola poisťovňa zaviazaná uhradiť nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla) zaujal Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí III. ÚS 646/2015-30 zo dňa 16.12.2015 v dôvodoch ktorého, okrem iného uviedol, že niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali právne závery rozsudku krajského súdu, ktoré nielenže majú oporu vo vykonanom dokazovaní, ale sú aj dostatočne a presvedčivo odôvodnené napadnutý rozsudok krajského súdu tak nevykazuje znaky svojvôle, jeho odôvodnenie je zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností konkrétneho prípadu. Navyiac však ÚS SR v tomto svojom rozhodnutí konštatuje v súvislosti s rozsudkom Súdneho dvora EÚ vo veci sp. zn. C-22/12, že hoci v ňom Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (viď str. 12 posledný odsek rozhodnutia).

35. Tak, ako to uviedol Krajský súd Nitra v odôvodnení svojho rozhodnutia sp. zn. 8Co/470/2014 z 28.5.2015, keď konštatoval, že rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci sp. zn. C-22/12 umožňuje súdu odchyliť sa od doterajšej rozhodovacej praxe súdov a že zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel treba vykladať eurokonformne, zmenila sa v uvedenom zmysle a v poslednom období i judikatúra slovenských súdov (napr. rozsudky KS Prešov sp. zn. 21Co/60/2015 zo dňa 31.3.2016, sp. zn. 20Co/183/2014, rozhodnutia KS Trnava sp. zn. 10Co/566/2015 zo dňa 29.6.2016 a rozsudok sp. zn. 10Co/218/2015 zo dňa 7.6.2016, rozsudok KS Trenčín sp. zn. 6Co/247/2015 zo dňa 28.4.2016 a ďalšie). Po rozsudku súdneho dvora vo veci Hassová C-22/12 tak nemôžu byť v zásade pochybnosti o tom, že vnútroštátne právo SR obsahuje povinnosť poisťovní z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú ujmu na zdraví.

36. Zo znenia ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, je zrejme, že zákonodarca nesledoval (explicitne nevypočítal) poistné krytie len z niektorej zložky škody na zdraví, napr. bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a pod. Z toho teda možno vyvodíť, že zakotvenie poistného krytia nielen niektorej zložky škody na zdraví, treba vykladať v tom zmysle, že za škodu na zdraví treba považovať všetky jej zložky, tak v rovine majetkovej, ako aj nemajetkovej. S prihliadnutím na uvedené žalobcovia poukazujú aj na nález ÚS ČR zo dňa 4.5.2005, sp. zn. Pl ÚS 16/04, podľa ktorého je potrebné opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a považovať za škodu aj ujmu, ktorá vznikla pôsobením na telesnú a duševnú integritu poškodeného. Okrem toho zákonodarca v transpozíčnej doložke výslovne spomína dotknuté motorové smernice a sotva by sa dalo uveriť tomu, že by v rozpore s požiadavkou smerníc nezahrnul pod poistné krytie niektoré zo zložiek škody (ujmy). Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci C-356/05 (Farrell) členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva boli krytá poistením v súlade s ustanoveniami uvedených smerníc. Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu. Faktom je, že právo EÚ nerieši škodovú zložku, ale poistné krytie a zákonodarca sa tak evidentne sústredil pri zásahu do súkromia nemajetkovú ujmu v spoločnej časti zákona, a to bez ohľadu na to, za akých okolností k nemajetkovej škode došlo. Je bez pochybností zrejme, že cieľom smernice Rady 90/232/EHS je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým obetiam nehody spôsobenej vozidlom dosiahnuť odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obrať uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03, body 27 a 28).

37. Vzhľadom na vyššie uvedené, je tak i argumentácia žalovaného 3) neodôvodnená a rozsudok súdu prvej inštancie treba považovať i v tej časti, v ktorej bol žalovaný 3) zaviazaný solidárne so žalovanými 1) a 2) zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu za vecne správny. Pre prípad úspechu v odvolacom konaní si žalobcovia uplatnili náhradu trov odvolacieho konania 145,52 eura (136,94 eur + 8,58 režijný paušál za úkon právnej služby, vypracovanie písomného vyjadrenia k odvolaniam žalovaných).

38. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podali včas oprávnené strany sporu (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných nie je dôvodné.

39. Odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým zisteniam, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobou uplatnených nárokov, a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd už iba odkazuje na správne písomné vyhotovenie rozsudku (okrem výroku VI., v časti vyrubenej súdneho poplatku za návrh). Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchyliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom.

40. Súd prvej inštancie správne právne posúdil vecnú pasívnu legitímáciu žalovaných 1), 2) a 3). Žalovaný 1) zodpovedá za nemajetkovú ujmu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, nakoľko v čase dopravnej nehody, ku ktorej došlo k usmrteniu manželky žalobcu 1) a matky žalobkyní 2) a 3), motorové vozidlo riadil. Jeho zodpovednosť bola daná porušením pravidiel cestnej premávky, pričom jeho vina bola konštatovaná i právoplatným trestným rozkazom Okresného súdu Trnava, č.k. 2T/55/2013-230 zo dňa 30.7.2013. Vodič motorového vozidla zodpovedá za spôsobenú škodu podľa § 420 OZ a predpokladmi pre priznanie nároku na náhradu škody voči žalovanému 1) bol vznik škody, resp. ujmy na strane žalobcov, protiprávne konanie žalovaného 1), zavinenie žalovaného 1) a príčinná súvislosť medzi vznikom škody, resp. ujmy a protiprávnym konaním žalovaného 1). Všetky predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy žalobcom 1) až 3) boli počas konania preukázané. Výšku priznanej nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie riadne odôvodnil, protiprávne konanie žalovaného 1) spočívajúce v porušení pravidiel cestnej dopravy a nedbanlivostné zavinenie dopravnej nehody výlučne žalovaným

1) vyplynul zo znaleckého dokazovania vykonanom v trestnom konaní a tiež je nepochybná príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného 1) a vznikom nemajetkovej ujmy na strane žalobcov. Argumentácia žalovaného 1), že už bol potrestaný za svoje konanie v trestnom konaní, je nemajetný a nemá žiaden príjem a teda voči nemu je rozhodnutie nevykonateľné, čo na súde aj namietal a s čím sa súd nevysporiadal, je po právne stránke irelevantná. V trestnom konaní bola žalovanému 1) preukázaná jeho vina za prečin usmrtenia manželky a matky žalobcov, za čo mu bol uložený primeraný trest. Okrem toho je vždy ten, kto svojím protiprávnym konaním spôsobil inému škodu, resp. ujmu, túto mu nahradiť bez ohľadu na to, či bol, resp. nebol uznaný vinným za spáchanie prečinu (trestného činu). Za spôsobenú škodu zodpovedá osoba bez ohľadu na to, či je, alebo nie je majetná. Aj keď žalovaný 1) momentálne majetok nemá, nie je vylúčené, že ho v budúcnosti bude mať, zamestná sa, alebo majetok napríklad zdedí.

41. Súd prvej inštancie správne posúdil i pasívnu legitimáciu žalovaného 2) ako držiteľa (vlastníka), osobného motorového vozidla v čase vzniku škodnej udalosti, pričom sa súd opäť stotožnil s právnym názorom žalobcov, podporeným konštantnou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR. Ide o zodpovednosť podľa § 427 ods. 2 OZ prevádzateľa motorového vozidla, nakoľko podľa rozhodnutia R 3/1984 „postavenie poškodeného pri uplatňovaní nárokov na náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov je podstatne uľahčené, nemusí sa preukazovať porušenie právnej povinnosti škodcu, ale len to, že škoda bola vyvolaná osobitnou povahou, ktorá je vlastná prevádzke dopravných prostriedkov, pričom musí byť zistená, kto je prevádzateľom dopravného prostriedku. V niektorých prípadoch žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov voči viacerým subjektom, z ktorých jeden je zodpovedný podľa § 420 OZ a druhý v zmysle § 427 OZ. Bude to vtedy, ak chce poškodený využiť možnosť výhody solidarity záväzku viacerých zodpovedných subjektov.“ V rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 999/2007 sa konštatuje, že ak pri určení osoby zodpovednej za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, treba pripustiť analogické použitie § 420 ods. 2 OZ a neexistuje argument, ktorý by vylučoval analogické použitie § 427 a nasl. OZ pri určení osoby zodpovednej za zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Obdobne ako v prípade úvahy, že za škodu spôsobenú touto prevádzkou zodpovedá prevádzateľ vozidla, treba vychádzať z toho, že za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnosti fyzickej osoby touto prevádzkou musí zodpovedať tiež tento prevádzateľ. Analogické použitie § 427 a nasl. OZ sa v uvedenom zmysle uplatní len pri určení osoby zodpovednej za zásah do osobnostného práva fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Pri skúmaní predpokladov zodpovednosti za zásah do osobnostných práv treba postupovať podľa § 13 OZ.

42. Súd prvej inštancie správne konštatoval aj vecnú pasívnu legitimáciu žalovaného 3) vyplývajúcu z aplikácie § 15 ods. 1 ZoPZP. Z poistenia zodpovednosti má poisťovateľ právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa § 4 ods. 2 ZoPZP. Odvolací súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného 3), že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je krytá a nesúvisí s dojednaným povinným zmluvným poistením. Zásah do osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život) stratou najbližšieho človeka, manželky a matky, v dôsledku čoho utrpeli psychickú ujmu, bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovaného 3). Preto žalobcom prislúchalo právo, aby im tento poisťovateľ (žalovaný 3) nahradil (ako poškodeným subjektom) žalobou uplatňovaný nárok.

43. Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 39) a preto i v preskúmvanej veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom (právna oblasť je harmonizovaná právom Európskej únie). Tzv. motorové smernice (smernica Rady 72/166/EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, smernica Rady 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5.2005 a smernica Rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako i smernica Rady 209/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu

voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na újnijom území. Ukladajú preto členskými štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD C- 300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 55).

44. Medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s tzv. motorovými smernicami, patrí aj nemajetková ujma (rozsudok SD C-22/12, bod 50), ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 OZ). Pod pojem ujma je treba zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu (rozsudok SD C-22/12, bod 47), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj cieľ chránený smernicami. Podľa ustálenej judikatúry SD sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch a v prípade rozporu medzi jazykovými verziami textu práva Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať podľa účelu právneho predpisu. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj „osobná ujma“, je treba sa sústrediť na účel smernice, pričom uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ v snahe uplatnenia extenzívneho výkladu týchto pojmov, s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok SD C-22/2012 Haasová, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 OZ vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 57, 58). Uvedený záver, ako uviedol SD, nemôže spochybniť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 OZ k úprave zásahov do ochrany osobnosti, ktorá je nezávislá od úpravy zodpovednosti za škodu.

45. S poukazom na uvedené vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obeť dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla (SD Tlačové komuniké č. 144/13 z 24. októbra 2013). Žalobcovia sa preto dôvodne domáhali náhrady nemajetkovej ujmy i priamo voči žalovanému 3), ktorý má povinnosť nahradiť nemajetkovú (psychickú) ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv žalobcov (do ich práva na súkromný a rodinný život) stratou najbližšieho človeka, manželky a matky.

46. Pre účely ZoPZP bolo potrebné pojem škoda vykladať eurokonformne, teda extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy, titulom občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k uvedenému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Gramatický (formalistický) výklad pojmu škoda, vychádzajúci z textu ZoPZP, resp. z ustanovení OZ o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, znamenalo by to neprípustné značne disproporčné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ako i pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá.

47. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o

kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Z textu tejto smernice je zrejmé, že používa slovné spojenie „personal injury“ (napr. úvod bod 12, článok 9 ods. 1), teda „osobná ujma“. Komunitárne právo tak chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, respektíve za ujmu považuje majetkovú aj nemajetkovú škodu (rozsudok SD C-63/09 Axel Walz).

48. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej dopravnou nehodou sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebných nákladov), ale aj nemajetkové ujmy, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Podľa nálezu ÚS ČR Pl. 16/04 z legislatívneho hľadiska sa javí správnejšie opustiť poňatie škody ako majetkovej ujmy a pokladať za škodu aj ujmu, vzniknutú pôsobením na telesnú ale i duchovnú integritu poškodeného. Odvolací súd poukazuje aj na dôležitosť ústavno-konformného výkladu právnych predpisov. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.3.2008). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Výklad dotknutých právnych predpisov žalovaným 3) uvedené požiadavky nespĺňa.

49. K argumentácii žalovaného 2) a 3) poukazujúcej na viaceré rozhodnutia súdov, na základe ktorých nebolo žalobcom priznané právo na zaplatenie nemajetkovej ujmy v prípadoch, kedy pri dopravnej nehode došlo k usmrteniu osoby blízkej je potrebné uviesť, že v kontexte vyššie uvedeného nebol dôvod rezignovať na aplikáciu moderných výkladových metód, ku ktorým je povolaný každý členský štát Európskej únie, predovšetkým na eurokonformný ako i lingvistický výklad, vrátane materiálnej, interpretačnej záväznosti judikatúry SD (ktorá nezaväzuje len strany sporu ale je prameňom komunitárneho práva).

50. V dôsledku vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie je pre vnútroštátny orgán aplikácie práva eurokonformný výklad vnútroštátneho práva záväzný, t. j. výklad v súlade s komunitárnym právom, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť i medzery vnútroštátneho právneho predpisu. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozhodnutie C-106/89 Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial alebo C-91/92 Paola Faccini Dori a Recrep SRL) dôvodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc, bolo potrebné vychádzať z rozšíreného výkladu definície škody. Aj podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, smernica Rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

51. Primárnym cieľom tzv. motorových smerníc Európskej únie bolo zjednodušiť voľný pohyb motorových vozidiel a zabezpečiť na vnútornom trhu jednotné rámcové podmienky v oblasti povinného poistenia

zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súčasne bolo účelom týchto smerníc zabezpečiť zlepšenie ochrany obetí dopravných nehôd v Európskej únii v oblasti právnej úpravy poistenia prostredníctvom zabezpečenia minimálneho štandardu a umožnenie účinného uplatňovania nárokov na náhradu škody zo strany obetí. Vychádzajúc zo základného faktu, že primárne a sekundárne pramene práva Európskej únie obsahujú harmonizáciu podmienok povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (s poukazom na základné ciele vyjadrené v motorových smerniciach), bolo nevyhnutné prijať záver o povinnosti vnútroštátnych súdov pri aplikácii národného práva týkajúceho sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel uplatniť eurokonformný výklad (najmä § 4 ods. 1,2 a § 15 ods. 1 ZoPZP).

52. Povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Vnútroštátne právo túto náhradu upravuje, na základe zodpovednosti poisteného za škodu, v danom prípade žalovaného 1), aplikáciou ustanovenia § 11 a § 13 OZ a to v dôsledku vývoja súdnej praxe (inšpirovaného rozhodovacou činnosťou súdov Českej republiky, v ktorej si predmetný nárok našiel legislatívny priestor aj priamo v § 444 ods. 3 OZ upravujúceho náhradu škody, jednorazové odškodnenie za smrť zavedené novelou zák. č. 47/2004 Sb. s účinnosťou od 1.5.2004, pretože nejde o tradičný nárok spadajúci pod ochranu osobnosti, historický výklad). Je nespochybniteľné, že súdna prax na základe zodpovednosti poistených za škodu priznáva náhradu nemajetkovej ujmy príbuzným obetí dopravných nehôd. Smrť člena rodiny spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku zakladá občianskoprávnu zodpovednosť prevádzateľa, či vodiča dopravného prostriedku, domáhať sa zo strany oprávnených osôb voči týmto osobám v zmysle vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, v dôsledku neoprávneného zásahu do ich osobnostných práv (tým, že bolo porušené ich právo na rodinný a súkromný život). Odlišnosť inštitútov náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy vo vnútroštátnom práve (Občiansky zákonník) nemôže brániť aplikácii komunitárneho práva, v oblasti harmonizovanej právom Európskej únie, ako ani napĺňaniu cieľov smerníc.

53. Rovnako za správne možno považovať i závery súdu prvej inštancie o posúdení zásahu do osobnostných práv žalobcov, ako aj odôvodnenie priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

54. Nečakaným a šokujúcim úmrtím manželky a matky žalobcov došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Podľa ustálenej súdnej praxe bola preto daná aplikácia § 11 a § 13 ods. 1 OZ. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Z tohto pohľadu ustanovenia OZ upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015). Preto šokujúca smrť manželky a matky žalobcov predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadosťučinenia nepostačujúca.

55. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelým. Táto intenzita bola daná tým, že išlo o manželku žalobcu 1) a matku žalobkyň 2), s ktorou žili žalobcovia 1) a 2) v spoločnej domácnosti, navyše manželka žalobcu 1) zamestnávala žalobcov 1) a 2). Strata takéhoto člena rodiny predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb, vytvárajúcich základ

rodinného života. Nemožno prihliadať ani charakter hodnôt, do ktorých bolo zasiahnuté a ich ochranu garantovanú Ústavou SR. Súd prvej inštancie aj vo vzťahu k výške uplatňovaných nárokov zistil v dostatočnom rozsahu skutočností rozhodné pre meritórne posúdenie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Citovej ujme sa vyrovná len máloktorý emočný zážitok, preto jeho vnímanie a prejavy, hoci sú individuálne, možno dôvodne predvídať. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadať okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako je uvedené vyššie, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Primeranosť je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu (vyššie uvedených v danom prípade). Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti.

56. Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky peňažnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp. zn. I. ÚS 2844/14).

57. Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky odvolací súd príkladmo uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13C/126/2010-267 z 1.10.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/368/2015-311 z 1.7.2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur za smrť manželky žalobcu, v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 7C/256/2011-184 z 29.1.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 8C/264/2013-223 z 28.10.2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy manželke za zomrelého manžela vo výške 20.000 eur a deťom za zomrelého otca 2x 10.000 eur (pôvodcom zásahu bola fyzická osoba z dôvodu porušenia pravidiel cestnej premávky). Rozsudkom Okresného súdu Humenné pod sp. zn. 15C/27/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 14.4.2015 sp. zn. 11Co 60/2014 bola manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 23.000 eur (manžel bol usmrtený pri dopravnej nehode zavinenej treťou osobou), s poukazom na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 228/2012, v ktorom išlo o obdobný prípad (rozsudkom NS SR z 22.6.2016 sp. zn. 3 Cdo 18/2016) bolo dovolanie v tejto časti odmietnuté. Rozsudkom Okresného súdu Žilina v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 28.10.2013 sp. zn. 8Co 264/2013 bola manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 20.000 eur (manžel bol usmrtený pri dopravnej nehode). Rozhodnutím NS SR 6 Cdo 60/2016 bolo dovolanie žalovaného odmietnuté a súdmi nižších stupňov bola za smrť manželky a 2 detí v dôsledku dopravnej nehody priznaná žalobcovi nemajetková ujma 45.000 eur.

58. Odvolací súd konštatuje, že priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy nepôsobí likvidačne, ale predstavuje základné štandardné kompenzovanie zmiernenia ujmy žalobcov v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Preto nemožno konštatovať, že by priznanie takejto náhrady súdom prvej inštancie bolo prostriedkom bezdôvodného obohatenia žalobcov. Naopak náhrada nemajetkovej ujmy žalobcom, v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie.

59. Nie je dôvodná námietka žalovaného 2) o nesprávnom rozhodnutí súdu prvej inštancie o náhrade trov konania. Súd správne rozhodol o náhrade trov konania podľa § 143 ods. 3 OSP. Z dôvodu, že výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu, súd priznal žalobcom plnú náhradu trov konania, aj keď im nepriznal celú, uplatnenú sumu žalobou. Pri výpočte odmeny za úkon právnej služby však súd nebude vychádzať z uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy, ale z priznanej výšky dlžnej sumy, preto je pomer úspechu, resp. neúspechu žalobcov a žalovaných nepodstatný.

60. Z dôvodu, že odvolacie dôvody žalovaných boli neopodstatnené a neboli zistené ani žiadne nedostatky v postupe súdu prvej inštancie, na ktoré by mal odvolací súd prihliadnuť z tzv. úradnej

povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie odvolací súd potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

61. Podľa § 388 CSP odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti spôsobu plnenia žalovaných 1), 2) a 3) tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť ostatných, nakoľko v prípade plurality zodpovedných subjektov na náhradu nemajetkovej ujmy, ak poškodení mali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči zodpovednému subjektu a na totožné plnenie súčasne nárok z iného dôvodu proti poisťovateľovi a proti prevádzateľovi vozidla, nebolo možné uložiť žalovaným povinnosť solidárneho plnenia (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 499/2002, sp. zn. 25 Cdo 2464/2000).

62. Z totožných dôvodov odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti spôsobu plnenia náhrady trov prvoinštančného konania.

63. Odvolací súd sa stotožňuje s námietkou žalovaného 3), že súdny poplatok za návrh bol vyrubený súdom prvej inštancie nesprávne. Tak, ako uvádza žalovaný 3), za odvolanie v časti náhrady priznanej nemajetkovej ujmy v sume mal súd prvej inštancie vyrubiť súdny poplatok podľa položky 7b b), ako za návrh na ochranu osobnosti spojenej s náhradou nemajetkovej ujmy vo výške 66 eur a 3 % z výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy. Vzhľadom k priznanej sume 10.000 eur žalobcovi 1), 8.000 eur žalobkyni 2) a 7.500 eur žalobkyni 3) predstavuje výška súdneho poplatku 963 eur (66 + 300; 66 + 240; 66+ 225).

64. S poukazom na uvedené zdôvodnenie, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VI., ktorým bol vyrubený súdny poplatok za podané odvolanie s použitím § 388 CSP zmenil a žalovaným uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie 963 eur a zároveň zmenil aj spôsob zaplatenia súdneho poplatku za návrh.

65. Žalobcovia 1) až 3) majú voči žalovaným podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, vzhľadom na to, že žalobcovia boli v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešní a neboli tu dané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali výnimočne úspešným žalobcom náhradu trov konania nepriznať (§ 257 CSP). O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

66. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).